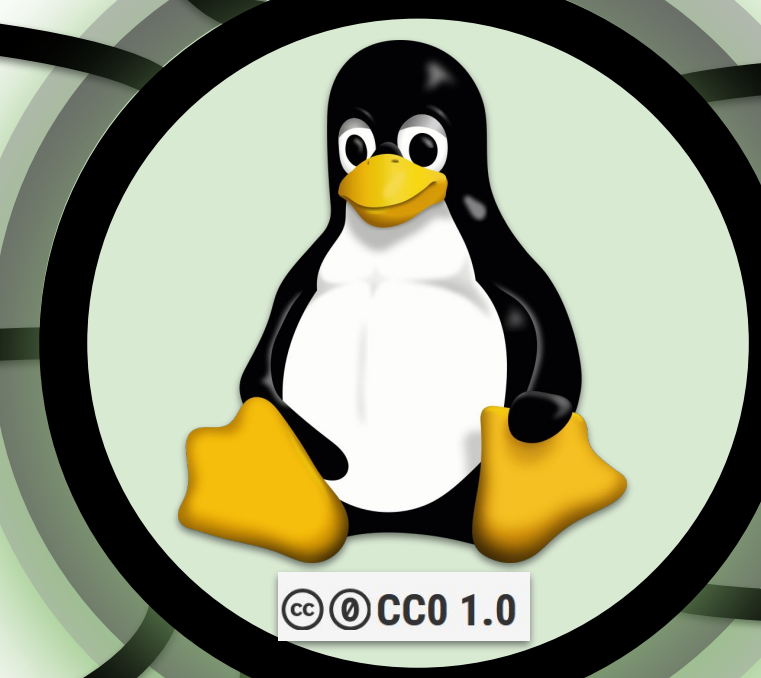

Računalo

Mreža

Mrežne konekcije

Rad s mrežnim konekcijama i servisima

Mrežna sučelja

Analiza i snimanje mrežnog prometa

Provjera mrežnih servisa

Virtualizacija i Linux kontejneri

Proces menadžment

Sustav virtualne memorije i RAM

Rad sa servisima

Korisnički računi i ovlasti

Performanse i analiza

Rad sa softverom

Diskovni sustav

Datotečni sustav

KERNEL

Rad s datotečnim sustavom i datotekama

HARDVER

Linux (OS)

Upute

Konfiguracija (L2+L3)

Konfiguracija (L2)

Ispis aktivnih programa (processa)

- ps
- kill
- trap
- nice
- renice
- ulimit
- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Slanje signala procesima (stop/start/pause/...)

- fg
- bg
- chrt
- nohup
- prlimit
- pidof
- strace
- taskset
- numactl
- numastat

Pracnje željenog signala (uz željenu akciju)

- jobs
- fg
- bg
- chrt
- nohup
- prlimit
- pidof
- strace
- taskset
- numactl
- numastat

Pokretanje procesa s drugačijim prioritetom

- nice
- renice
- ulimit
- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Promjena prioriteta već pokrenutog procesa

- nice
- renice
- ulimit
- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Ograničenja sustava (broj otvorenih datoteka, RAM, CPU vrijeme, ...)

- ulimit
- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Ispis procesa i njihovog zauzeća resursa sustava (RAM/CPU)

- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Statistike procesa (PID)

- ps
- kill
- trap
- nice
- renice
- ulimit
- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Statistike rada servisa i procesa

- sar
- mpstat
- watch

Periodički pokreće željene naredbe/skripte

- watch

Statistike upotrebe virtualne memorije

- vmstat
- perf
- free
- smem
- pmmap
- siabtop
- ps
- sar
- pidstat
- top
- htop

Analiza performansi sustava

- perf
- free
- smem
- pmmap
- siabtop
- ps
- sar
- pidstat
- top
- htop

Ispis zauzeća memorije

- vmstat
- perf
- free
- smem
- pmmap
- siabtop
- ps
- sar
- pidstat
- top
- htop

Ispis zauzeća memorije po procesu

- vmstat
- perf
- free
- smem
- pmmap
- siabtop
- ps
- sar
- pidstat
- top
- htop

Prikaz memorijskih mapa za određeni proces

- ps
- kill
- trap
- nice
- renice
- ulimit
- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Prikaz kernel cache (slab)

- ps
- kill
- trap
- nice
- renice
- ulimit
- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Prikaz detalja o procesima

- ps
- kill
- trap
- nice
- renice
- ulimit
- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Prikaz detalja o sustavu i procesima

- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Prikaz detalja o procesima i zauzeću memorije

- top
- htop
- pidstat
- sar
- mpstat
- watch

Systemd rad sa servisima: stop/start/restart

- systemctl

SystemV rad sa servisima (stara metoda rada)

- service

Ispis i pretraživanje log (datoteka)

- journalctl

Ispis sistemskih poruka te poruka prilikom pokretanja sustava

- dmesg
- logger

Dodavanje poruka u sistemski log

- at
- atq
- atrm
- anacron
- crontab

Jednokratno pokretanje servisa/programa u željeno vrijeme

- at
- atq
- atrm
- anacron
- crontab

Periodično izvršavanje servisa/programa u okvirno vrijeme

- at
- atq
- atrm
- anacron
- crontab

Periodično izvršavanje servisa/programa u točno određeno vrijeme

- at
- atq
- atrm
- anacron
- crontab

Ispis korisničkih grupa kojima pripada korisnik

- groups
- id

Dodavanje korisničke grupe na sustav

- groupadd
- useradd

Brisanje korisničke grupe sa sustava

- groupdel
- userdel

Modifikacije korisničkih grupa

- groupmod
- usermod

Promjena lozinke za korisnika

- passwd

Rad s pravilima korisničkog računa

- chage
- chown
- chmod
- chroot

Tko je sve logiran na sustav

- who
- getfacl
- w
- setfacl
- last
- lsattr
- getcap
- chattr
- setcap
- umask
- getsebool
- setsebool
- sestatus
- semanage

Čitanje mogućnosti za datoteke (capabilities)

- getcap
- chattr
- setcap
- umask
- getsebool
- setsebool
- sestatus
- semanage

Postavljanje mogućnosti za datoteke (capabilities)

- getcap
- chattr
- setcap
- umask
- getsebool
- setsebool
- sestatus
- semanage

Čitanje SELinux vrijednosti

- getsebool
- setsebool
- sestatus
- semanage

Provjera SELinux statusa

- sestatus
- semanage

Ispis ID i GID trenutnog korisnika

- id

Ispis podataka o trenutnom korisniku

- whoami

Dodavanje korisnika na sustav

- useradd

Brisanje korisnika sa sustava

- userdel

Modifikacije korisničkog računa

- usermod

Promjena vlasnika (za direktorij/datoteku)

- chown

Promjena ovlasti (cws) za direktorij/datoteku

- chmod

Prikaz ACL dozvola za datoteke/direktorije

- getfacl

Promjena ACL dozvola za datoteke/direktorije

- setfacl

Prikaz atributa datoteka

- lsattr

Promjena atributa datoteka

- chattr

Ovlast kod kreiranja nove datoteke ili direktorija

- umask

Postavljanje SELinux vrijednosti

- setsebool
- sestatus
- semanage

Analiza performansi aplikacija i kernela

- perf

Prati sistemske pozive aplikacija

- strace

Prati pozive funkcija iz progr. biblioteka

- ltrace

Resource usage statistics tool

- dstat

Prikuplja i prikazuje performanse

- sar

Ispis sistemskih poruka te poruka prilikom pokretanja sustava

- dmesg

Izrada backupa/restore cijelog sustava

- rear

Paketni menadžeri više razine za Red Hat

- dnf

Paketni menadžeri više razine za Debian/Ubuntu

- yum
- apt
- rpm
- dpkg

Kreiranje LVM fizičkog volumena

- pvcreate

Kreiranje Volume grupe LVM-a

- vgcreate

Kreiranje logičkog volumena LVM-a

- lvcreate

Ispis detalja o: PV, VG i LV

- pvdisplay
- vgdisplay
- lvdisplay

Sažeti ispis podataka o: PV, VG i LV

- pvs
- vgs
- lvs

Brisanje logičkog volumena LVM-a

- lvremove

Proširenje logičkog volumena LVM-a

- lvextend

Proširenje Volume grupe LVM-a

- vgextend

Skupljanje logičkog volumena LVM-a

- lvreduce

Skupljanje Volume grupe LVM-a

- vgreduce

Rad s DM (Device Mapper)

- dmsetup

Rad s Multipath IO

- multipath

Rad s MD (RAID)

- mdadm

Ispis blok uređaja

- lsblk

Administracija iSCSI

- sysctool

Rad s Multipath i FC uređajima

- iscsiadm

Ispis atributa blok uređaja

- blkid

Ispis statistika blok uređaja (disk I/O)

- iostat

Ispis statistika blok uređaja (I/O wait, I/O)

- vmstat

Ispis SCSI/SATA/SAS uređaja

- lsscsi

Pracnje detalja disk I/O

- blktrace

Rad s blok uređajem na nižoj razini

- blockdev

Rad s NVMe uređajima

- nvme

Rad s uređajima

- udevadm

Kopiranje sadržaja diska (disk dump) ili podataka

- dd

Čitanje ili postavljanje parametara diska (pr. SMART)

- hdparm

Šalje TRIM naredbu disku

- fstrim

Rad s GRUB2 boot loaderom

- grubby
- grub2-install
- grub2-mkconfig

Rad s particijama: kreiranje, brisanje, ...

- fdisk
- cfdisk
- parted
- gdisk
- df
- partprobe
- blockdev
- lsblk
- wipefs

Ispis zauzeća formatirane i montirane particije diska

- df

Ponovno učitavanje particijske tablice (reload)

- partprobe

Ispis blok uređaja (i particija)

- lsblk

Brisanje datotečnog sustava ili part. tablice

- wipefs

Ispis sadržaja direktorija

- ls

Ulazak u željeni direktorij

- cd

Ispis trenutnog direktorija

- pwd

Kreiranje direktorija

- mkdir

Kopiranje direktorija/datoteka

- cp

Micanje direktorija/datoteka

- mv

Brisanje direktorija/datoteka

- rm
- rmdir

Kreiranje hard/soft linkova

- ln

Izrada kopija direktorija i datoteka lokalno ili preko mreže

- rsync

Učitavanje kernel modula

- insmod

Učitavanje kernel modula i ovisnosti

- modprobe

Informacija o kernel modulu

- modinfo

Isključivanje kernel modula

- rmmod

Moderna naredba za rad s kernel modulima

- kmod

Rad s uređajima

- udevadm

Optimizacija parametara kernela

- sysctl

Rad s dinamičkim kernel modulima

- dkms

Rad sa: initramfs/initrd image

- dracut

Ispis sadržaja initramfs-a

- lsinitrd

Upravljanje GRUB unosima za kernel

- grubby

Ažurira listu ovisnosti kernel modula (modules.dep)

- depmod

Prikaz informacija o kernelu (i sustavu)

- uname
- dmesg
- hostnamectl

Kreiranje datotečnog sustava

- mkfs

Kreiranje SWAP datotečnog sustava

- mkswap

Montiranje particije

- mount

Demontriranje particije

- umount

Brisanje datotečnog sustava ili part. tablice

- wipefs

Pozivanje TRIM za SSD diske

- fstrim

Provjera datotečnog sustava

- fsck

Promjena veličine EXT datotečnog sustava

- resize2fs

Promjena veličine XFS datotečnog sustava

- xfs_growfs

Rad s disk quotama

- quotacheck
- quotaon
- quotaoff
- edquota

Ispis zauzeća datoteka

- du

Ispis zauzeća montirane particije

- df

Ispis detalja o datoteci: datum izmjene, kreiranja, ...

- blkid

Ispis vrste datoteke

- stat

Koja je putanja do izvršne naredbe

- file

Trži datoteku iz baze popisa datoteka

- which

Trži datoteku na disku prema parametrima

- locate

Trži datoteku iz definiranih putanja

- whereis

Uzima standardni izlaz jedne naredbe i koristi ga kao argument drugoj naredbi

- find
- xargs

Ispisuje broj redak/rječić/znakova

- wc

Spajanje datoteka na temelju zajedničkog stupca

- join

Spajanje datoteka po redcima

- paste

Konverzija znakova (pr. velika - mala slova)

- tr

Filtriranje i zamjena dijelova teksta ili riječi, filtriranje ili ispis zadanih stupaca teksta, ...

- cut
- sed
- awk

Pretraživanje

- grep
- egrep
- fgrep
- awk
- find

Pretraga po ključnoj riječi

- grep
- egrep
- fgrep
- awk
- find

Pronalaženje datoteka na disku prema željenim parametrima

- find

Usporedba datoteka

- comm
- diff
- vindiff
- cmp

Usporedba teksta

- comm
- diff
- vindiff
- cmp

Binarna usporedba

- comm
- diff
- vindiff
- cmp

Ispis i pregledavanje sadržaja datoteka

- cat

Ispis početka datoteka

- less

Ispis kraja datoteka

- more

Sortiranje sadržaja

- head
- tail

Uklanjanje duplikata

- sort

Čitanje iz standardnog ulaza te istovremeni ispis na standardni izlaz i u datoteku

- uniq
- tee

Ispis sadržaja u heksadecimalnom formatu

- hexdump

Ispisuje samo tekstualne karaktere (znakove) iz binarne datoteke

- xxd

Kodiranje/dekodiranje podataka u base64

- strings
- base64

Izrada hash vrijednosti za provjeru integriteta

- md5sum
- sha256sum

Rad s arhivama

- tar
- mt
- cpio
- gzip
- bzip2
- xz
- zstd
- zless
- bzcat
- zcat

Rad s tračnim uređajima (backup)

- tar
- mt
- cpio
- gzip
- bzip2
- xz
- zstd
- zless
- bzcat
- zcat

Kopiranje u ili iz: za initramfs ili za RPM pakete

- tar
- mt
- cpio
- gzip
- bzip2
- xz
- zstd
- zless
- bzcat
- zcat

Kompimiranje i dekomprimiranje datoteka

- tar
- mt
- cpio
- gzip
- bzip2
- xz
- zstd
- zless
- bzcat
- zcat

Dekomprimira datoteku u letu te poziva:

- cat

Ograničenja sustava (i file deskriptora)

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Prikaz ili postavljanje ograničenja na procese

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Ispis svih otvorenih file deskriptora i datoteka

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Ispis svih otvorenih file deskriptora za određeni proces

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Izrada "named pipe"

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Izrada "device (/dev/)" datoteka

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Dekomprimira datoteku u letu te poziva:

- cat

Ograničenja sustava te rad s file deskriptorima i posebnim datotekama (pr. /dev/*)

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Ispis detalja o datoteci: vrsta, datum izmjene, ...

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Rad s uređajima i posebnim (/dev/) datotekama

- ulimit
- prlimit
- lsof
- fuser
- mkfifo
- mknod
- stat
- udevadm

Kreiranje datoteka

- touch

Kreiranje datoteke ili ispis sistemske varijable

- echo

Kreiranje datoteke ili ispis sistemske varijable

- cat

Uređivanje datoteka: uređivači teksta (text editor)

- nano
- emacs
- vi
- vim

Koja je putanja do izvršne naredbe

- which

Trži datoteku iz mlocate baze popisa datoteka

- locate

Ažurira mlocate bazu popisa datoteka

- updatedb

Trži datoteku iz definiranih putanja

- whereis

Trži datoteku na disku prema parametrima

- find
- xargs

Često korištene Linux naredbe

Autor: [Hrvolje Horvat](#)
Licenca: CC BY SA 4.0
Inačica: 1.1.29
Obratite pažnju: [Obratite pažnju na promjene](#)

Broj naredbi: 266